

BİLİM FELSEFESİ, BİLİMSEL BİLGİNİN YORUMLANMASI VE MANA-İ HARFİ YAKLAŞIMI

ZEKİ EKER (E)

Akdeniz Üniversitesi, Fen Fakültesi
Uzay Bilimleri ve Teknolojileri Bölümü
ANTALYA

RİNAP

10 Ocak 2025

Üsküdar Üniversitesi, ÜSKÜDAR

BİLİMSEL BİLGİ NEDİR?

TANIM?

Tekrarlanabilir deney ve/veya gözlemlere dayalı,
bir başka deney ve gözlem tarafından yalanlanmayan

Evrenin tümü, parçaları (yıldızlar, galaksiler) , olaylar (yağmur)
(dağlar, çiçekler) (Güneş'in hareketleri)
(moleküller, atomlar) (balıkçılık, buğday üretimi)

Bu çalışmada
Hydrojik Çevrim
Evrenin Büyük Ölçekteki Yapısı

Kur'an and Risale-i Nur'daki örnekleri ile
yorumlanacaktır

Anafikir : Meyve Risalesinde (Altıncı Mesele) özetlenmiştir.

Kastamonu'da lise talebelerinden bir kısmı yanıma geldiler. "Bize Hâlıkımızı tanıttır; muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyorlar," dediler. Ben dedim: Sizin okuduğunuz fenlerden her fen, kendi lisân-ı mahsusuyla, mütemâdiyen Allah'tan bahsedip, Hâlıkı tanıttırıyorlar. Muallimleri değil, onları dinleyiniz.

Sözler, Onuçüncü söz,, Meyve Risalesinden Altıncı Mesele, s.186.

Sağlık Bilimler (Fenn-i Tıp),
Mühendislik Bil. (Fenn-i Makine),
Ekonomi (Fenn-i İaşe),
Askeri Bilimler (Fenn-i Askeri),
Fiziğin br alt dalı (Fenn-i Elektrik),
Doğa Bilimleri (Fenn-i Hikmet ÜL Eşya)
Edebiyat (Fenn-i Kıraat, Fenn-i Kitabet)

Sadece bilim dallar değil, dalların dalları, hatta her konu, deney ve gözleme dayalı her bilgi **her olay veya cisim** Yaradan'dan gelen mektup, mesaj olarak ifade edilmektedir.

Evet, herbir çiçek, herbir meyve, herbir ot, hattâ herbir hayvan, herbir ağaç, birer mühr-ü ehadiyet ve birer sikke-i samediyet olduklarını ve buldukları mekân ise, **bir mektup** suretini alması cihetiyle herbiri **bir imza şeklini** alır, o mekânın kâtibini gösteriyor. Meselâ, bir bahçede bir sarı çiçek, o bahçe nakkaşının bir mührü hükmündedir. O çiçek mührü kimin ise, bütün zemin yüzündeki o nevi çiçekler, o Zâtın kelimeleri hükmünde olduğuna ve o bahçe dahi Onun yazısı olduğuna, açık bir surette delâlet ediyor

Lem'alar, 30t. Lem'a, Dördüncü Nükte, 3. İşaret, s. 412.

Hydrolojik Çevrim (Nasıl/niçin yağmur yağar?)

Çoklarının aşikar olduğu (hemen hemen herkes)

Yer yüzünde biyolojik hayatın devamı için kritik

Müslüman topluluklarında yanlış reaksiyon verilen
tipik bir çağdaş objektif bilimsel bilgi

Evrenin büyük ölçekteki yapısı (nasıl/niçin?).

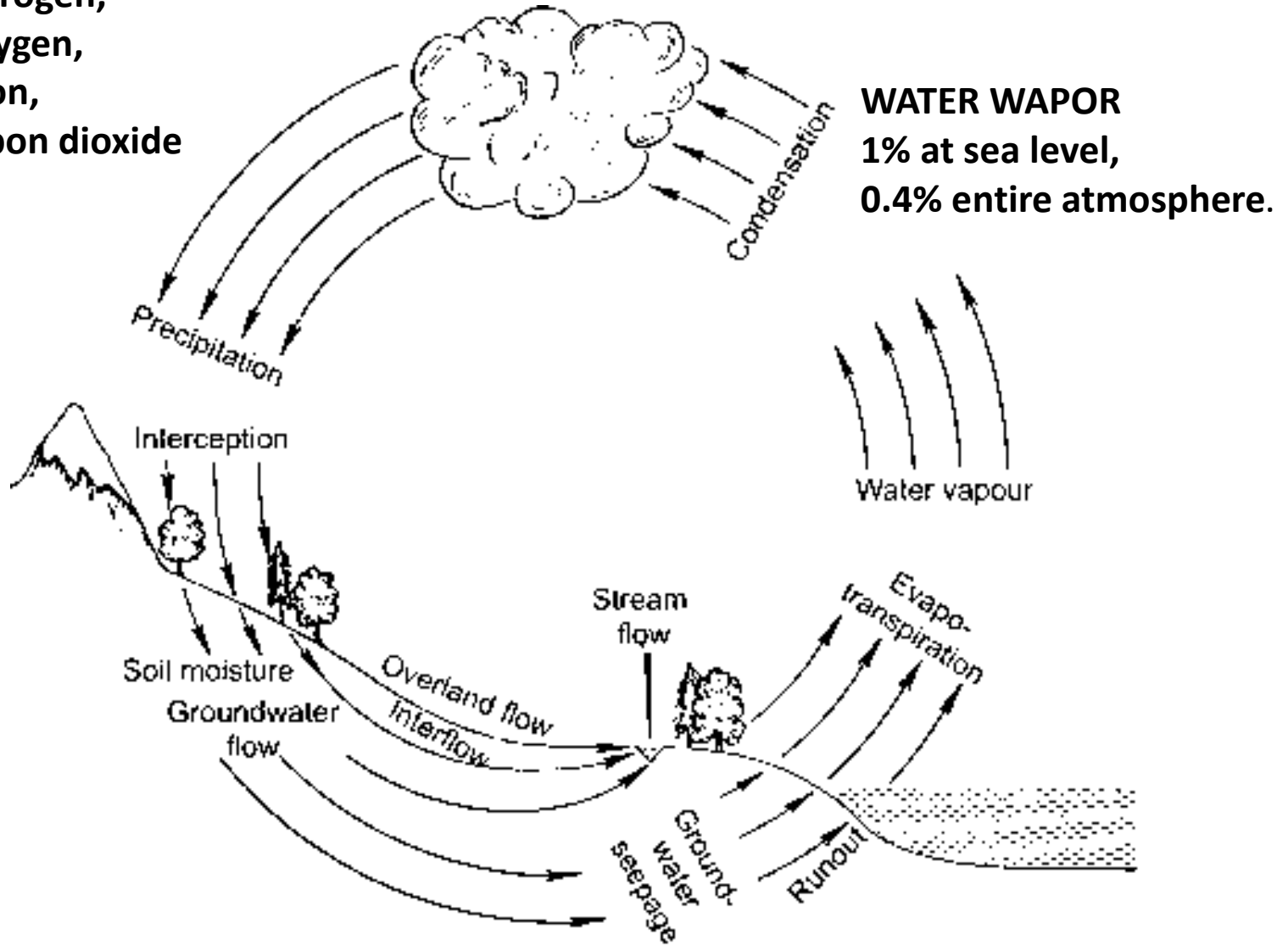
Ancak uzmanlarının bildiği (veya ilgi gereği öğrenenler)

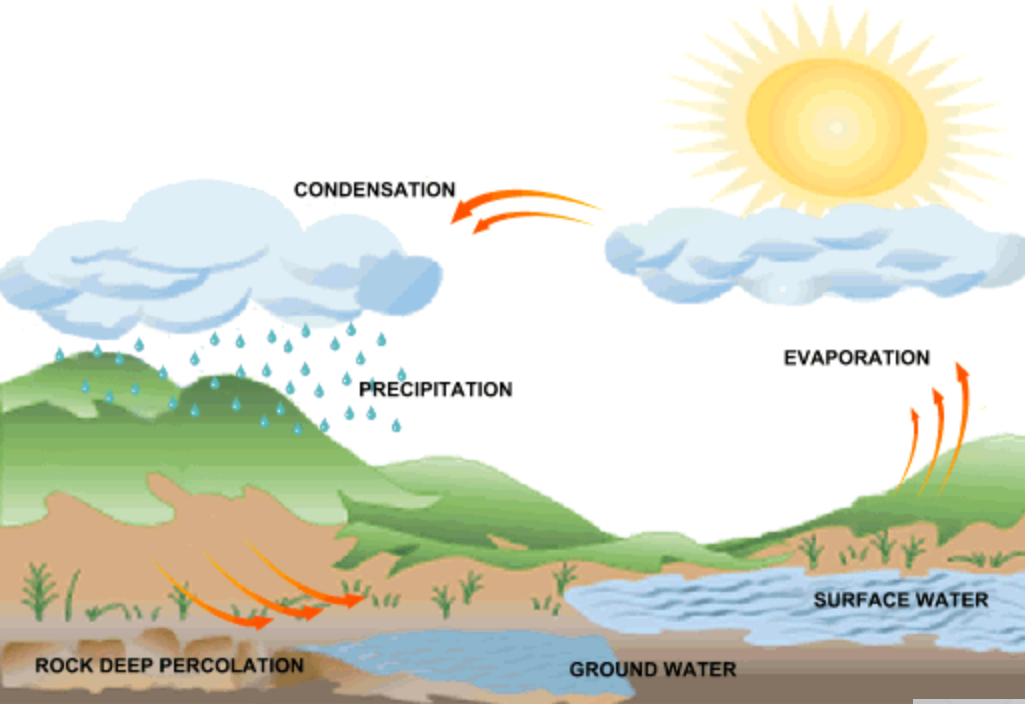
Yer yüzünde hayatın ortaya çıkabilmesi açısından kritik

Çoğu müspet ama menfi reaksiyonlar da var.

Hidrolojik çevrim (Nedir?, Niçin var?)

78.08% nitrogen,
20.95% oxygen,
0.93% argon,
0.04% carbon dioxide

Yağmur sebep-sonuç ilişkisi sonucunda ortaya çıkmış sıradan olay gibi anlatılmaktadır.

Yağmur damlalarının nasıl oluştuğunu gösteren basit bir deney bile yapılır.

Nasıl yağmur yağdığına dair animasyon

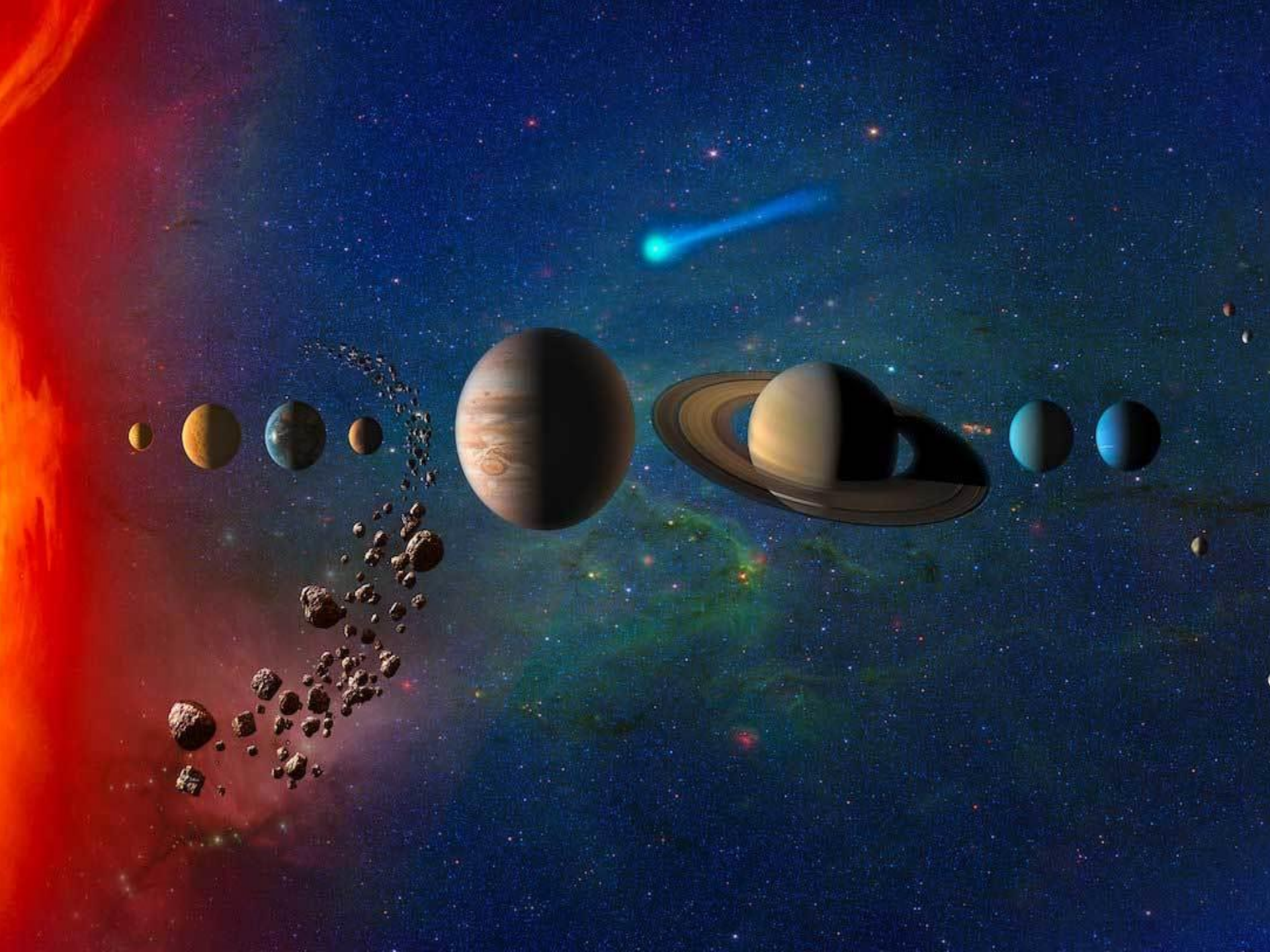
SU ÇEVİRİMİ bilgisine bilimsel içeriği yüzünden değil “Yağmur rahmettir” inancını hafife aldığı için itiraz edilmektedir.

**Evrenin büyük ölçekteki yapısı
(nasıl/niçin?).**

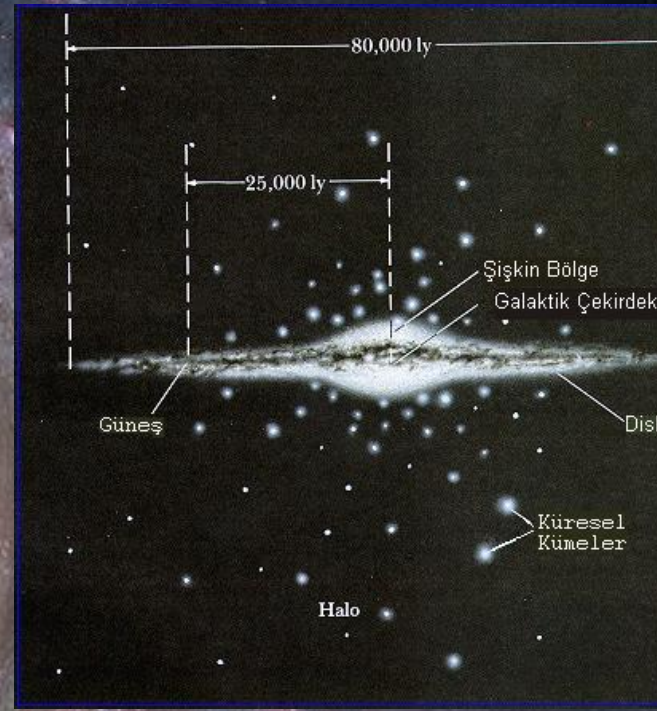

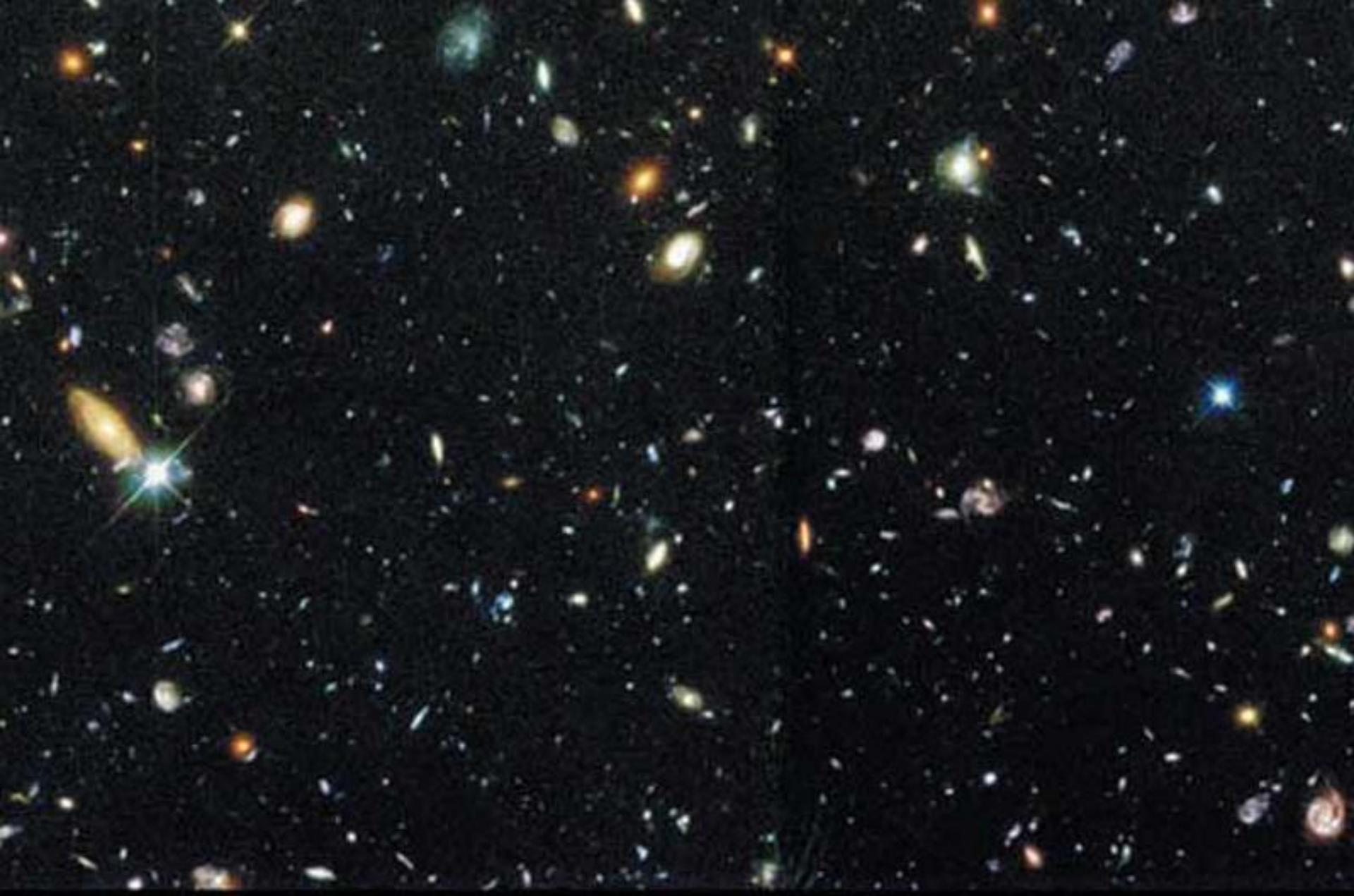

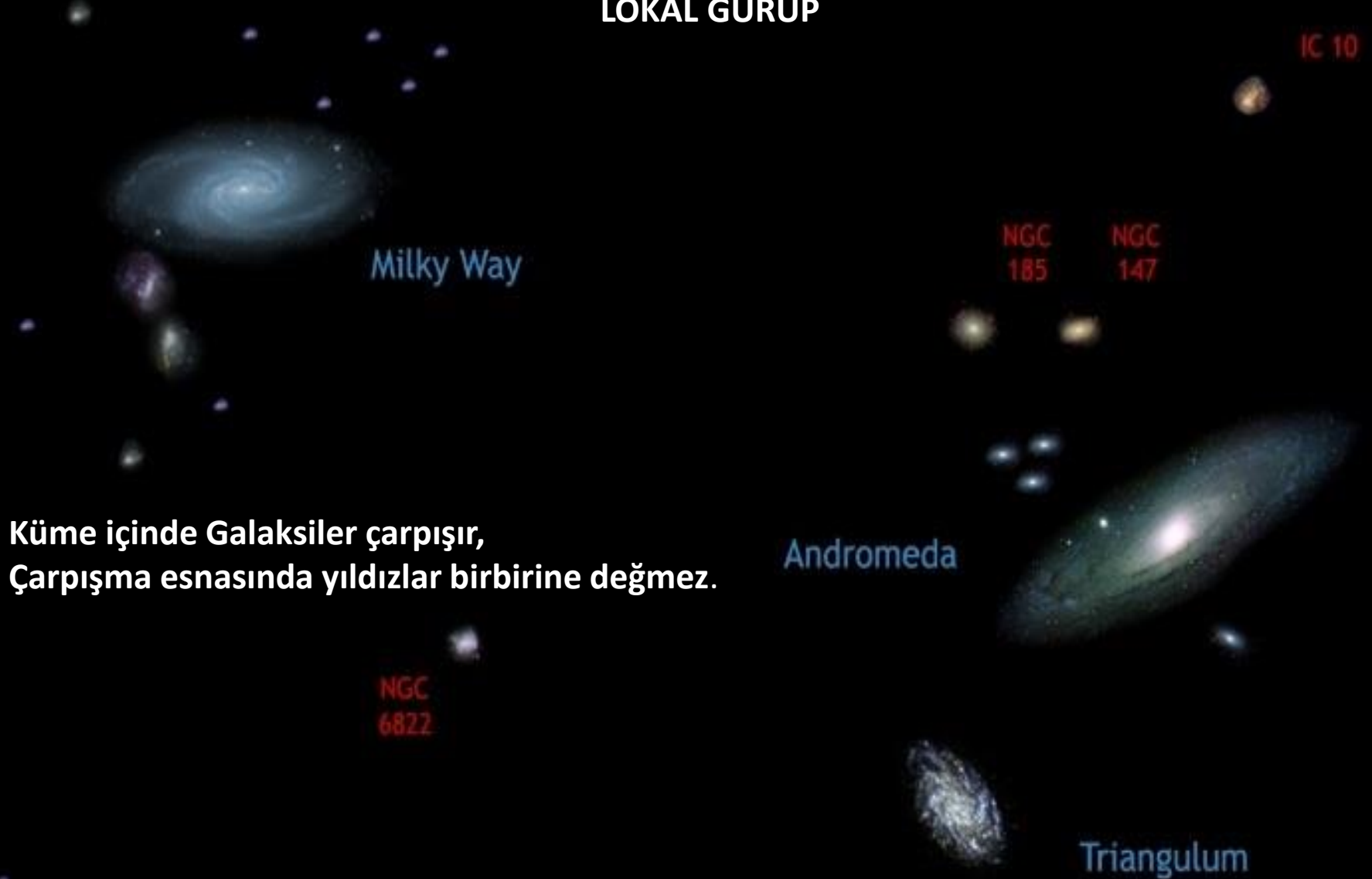

Ay'ın Gökyüzünde kapladığı alanın 30 da biri kadar küçük bir alandaki galaksiler.

Galaksilerin organizasyonu ile Galaksi kümeleri tanımlanmıştır.

LOKAL GURUP

Küme içinde Galaksiler çarpışır,
Çarpışma esnasında yıldızlar birbirine değmez.

Galaksi kümelerinin organizasyonu ile Süper Kümeler tanımlanmıştır.

Virgo Cluster

M66 Group

35,000,000 ly

Leo I

LOKAL SÜPER KÜME

38,000,000 ly

Local Group

M81 Group
11,000,000 ly

Ursa Major Group

55,000,000 ly

M101 Group
24,000,000 ly

M51 Group
31,000,000 ly

40,000,000 ly

Draco Group

65,000,000 ly

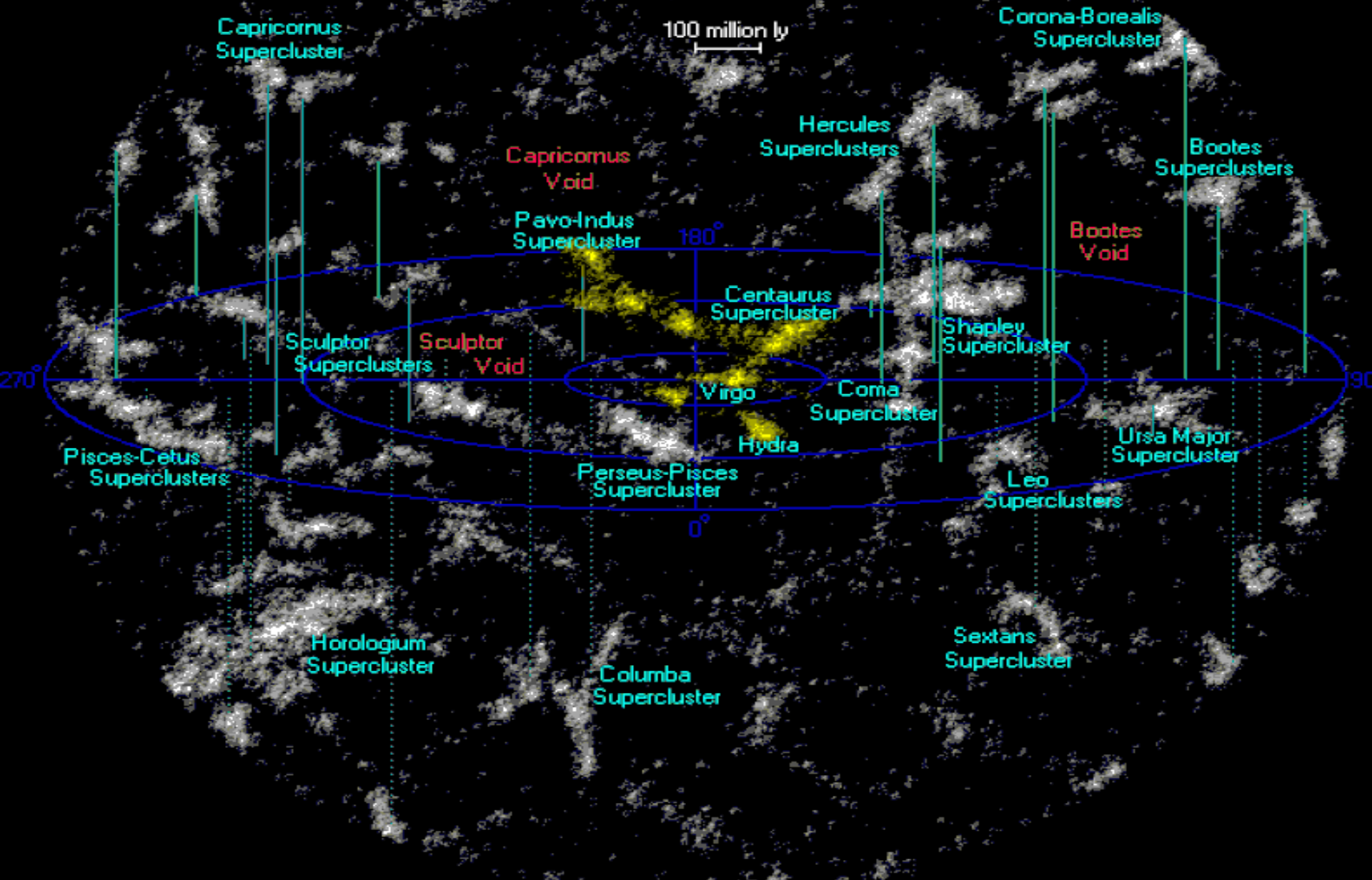
2019 da başka bir süper kümede 4 kümenin çarpıştığı yayınlandı.

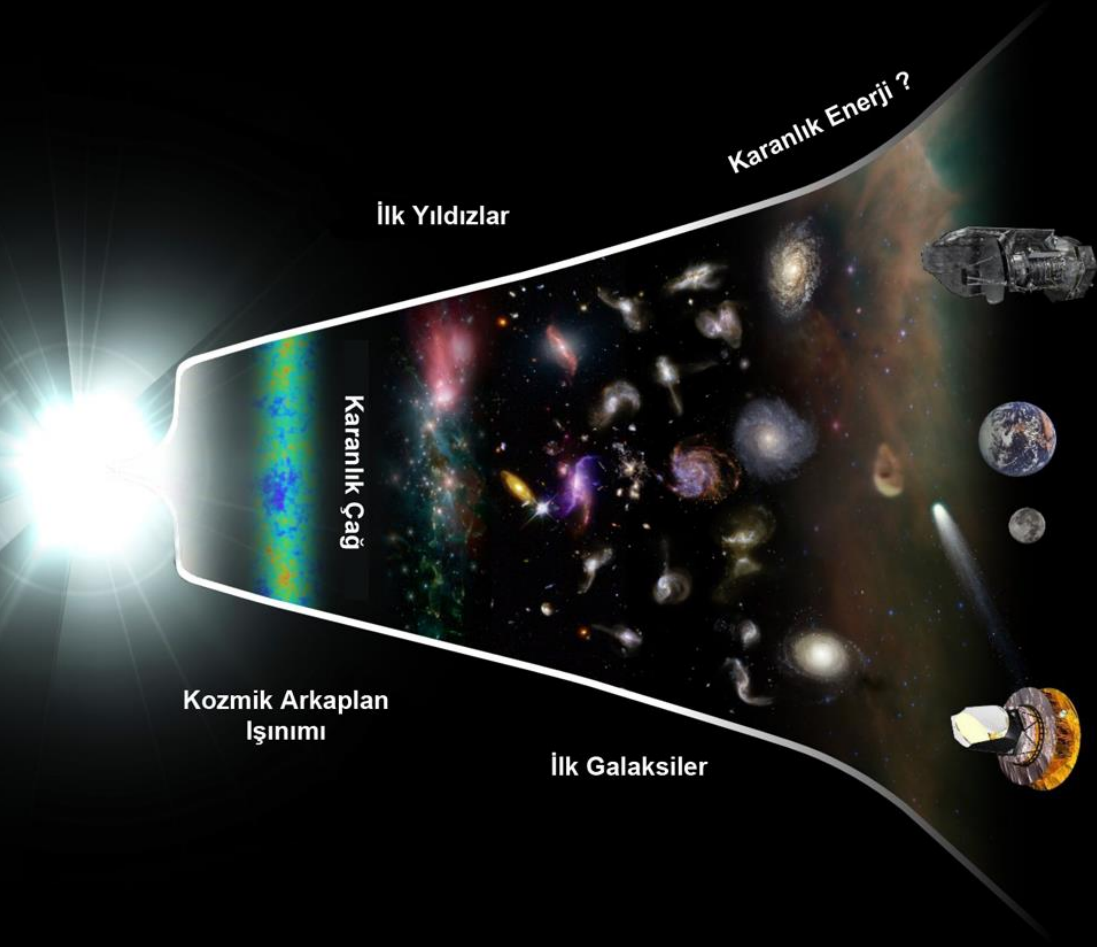
Süper Kümelerin organizasyonu ile Görünen Evren tanımlanır.

Süper kümelerin çarpıştığı görülmedi, Mümkün de değil

“Nasil?” sorusuna cevap vermek, “neden?, Niçin? e cevap vermektan kolaydır

**BIG
BANG**

Stephen Hawking “Evren niçin var olmuştur sorusuna BİLİM cevap veremez”

“The usual approach of science of constructing a mathematical model cannot answer the question **why there should be a universe** for the model to describe. **Why does the universe go to all the bother of existing?**”

Stephen W. Hawking (1988)

page 174

D. 8 Ocak 1942 - Ö. 14 Mart 2018

Bence, bu kural sadece evren için değil, içindekiler ve doğa olayları için de geçerlidir.

Bilim “nasıl?” a cevap verebilir ama “niçin?” e cevap veremez.

Objectif (nesnel) Bilgi
BİLİMSEL BİLGİ

Subjective (öznel) Bilgi
BİLİMSEL BİLGİNİN YORUMU

“Kütleler niçin bir birini çeker?”,
“Milyarlarca yıldan beri Güneş niçin parıldar?”

“Çünkü, evrensel gravitasyon yasası vardır da ondan!” tatmin edici bir cevap değildir.

Evrensel gravitasyon yasası niçin vardır ?

Tatmin etmeyen soru cevap zinciri ortaya çıkar.

“Çünkü iki cismin (gezegen ve Güneş) bir birini aralarındaki uzaklığın karesi, ile ters kütleleri ile doğru orantılı olarak bir birini çektiği gözlenmiştir.”

Ancak bu cevap niçin den ziyade NASIL a verilen cevaptır.

Niçin sorusuna nasıl ile verilen cevaplara örnek

WHY AND HOW

Why does it rain?

Rain comes from clouds, which are themselves made up of lots and lots of tiny droplets of water that are holding on to each other.

When the sun shines on the earth, it causes water to evaporate. The water can come from lakes, oceans, seas and even from your pool outside. As this water evaporates it rises to the atmosphere. When it reaches an altitude (height) where the temperature is very low, it condenses to form clouds. When heavy enough, these clouds release water droplets which fall back to the earth as rain or hail.

Experiment:

Note: Ask an adult to help you with this activity

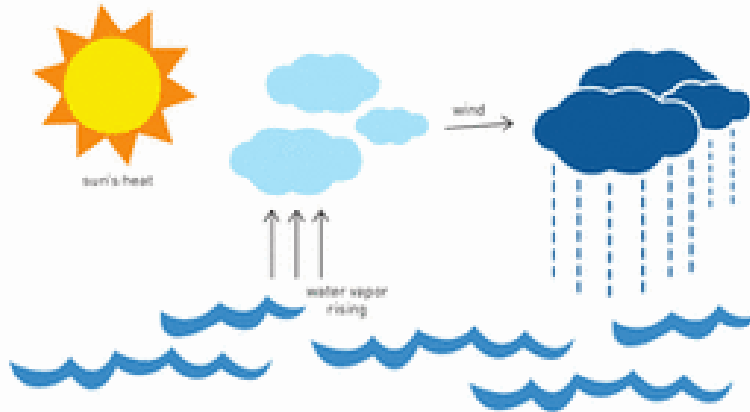
What You Need: saucepan, ice cubes, water, oven mitt

Directions:

1. Ask an adult to boil some water in a saucepan.
2. Using oven mitts to protect your hands, hold a tray of ice above the steam.
3. Drops will begin to fall like rain from the tray.

Why does this happen?

The cold surface of the ice cube tray cools the steam from the boiling water, changing it back into water in the form of rain drops.

“Niçin yağmur yağar?”ın bilimsel cevabı yoktur. Subjektif cevaplar, bilimsel olmadığından bilim dışı kabul edilir.

BUNA RAĞMEN, niçin’li soruları görüyor isek .....

Bu böyle cevaplar yoktur anlamına gelmez.

Mana-i Harfi : ANAHTAR CÜMLE?, A.SORU? A. BİLGİ ?

SU ÇEVİRİMİ suyu okyanuslardan alıp karalara taşıyan bir mekanizmadır.

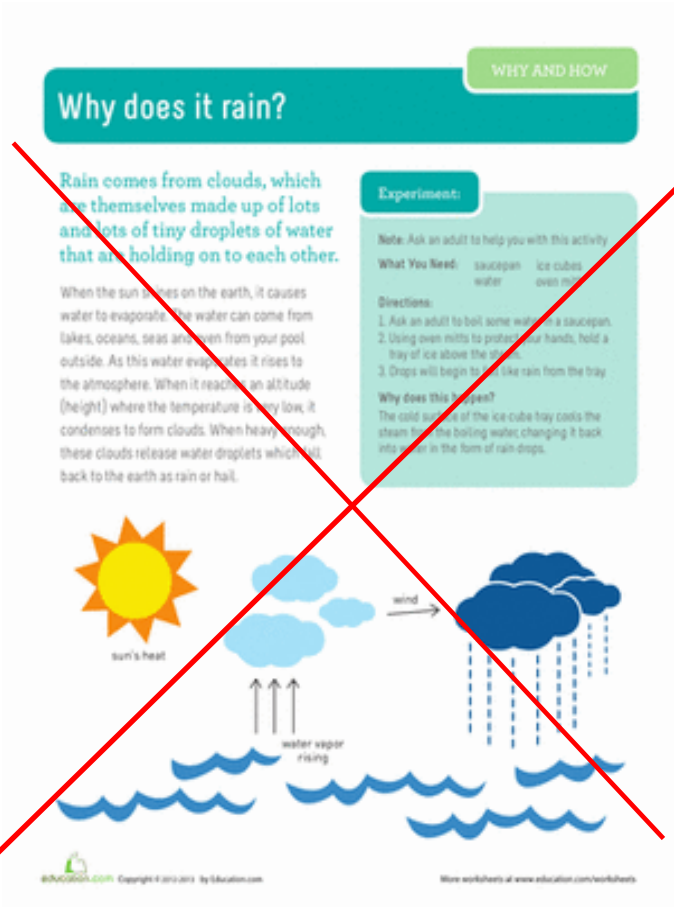
Nerede ne zaman ne kadar suya ihtiyaç var ona göre çalışır.

“SU ÇEVİRİMİ” bu görevin bilimsel dildeki adıdır.

Yağmur yağar çünkü

“yağmur rahmettir”, canlıların hayatı ona bağlıdır.

BİLİM BU TARZ (iyi, kötü; faydalı, zararlı) YORUMA DAYANAN CEVAPLARA KAPI AÇMAK İSTEMEZ:

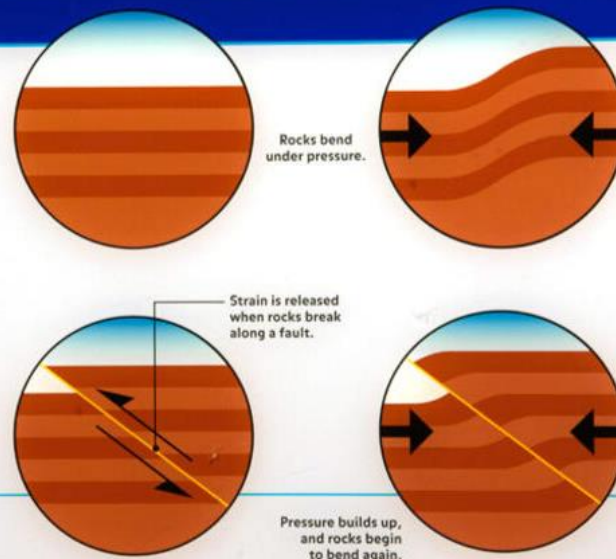
Why Do Earthquakes Happen?

In 1906, the seismologist Henry Reid developed the "elastic rebound theory" to explain earthquakes. When rocks begin to press against each other, they initially bend, like a spring, to accommodate the opposing forces. Eventually, when the rocks reach a point where they cannot bend further, they break. The bent rocks snap back, or rebound, to their original shape. The break is the fault itself, and the shock waves emanating from the rebound are the earthquake. The shock waves vibrate through the Earth, making it "ring" like a bell.

PLATE
TECTONICS

The movement of the Earth's tectonic plates causes the buildup of stress in rocks, which leads to faulting.

Earthquakes

Section 1

Why Earthquakes Happen, *continued*

Anatomy of an Earthquake

- **focus** *
- **epicenter** *
- Although the focus depths of earthquakes vary, 90% of continental earthquakes have a shallow focus.
- Earthquakes that have deep foci usually occur in subduction zones.
- Earthquakes that cause the most damage usually have shallow foci.

Why Earthquakes occur ?

- An earthquake is the result of sudden release of energy in the Earth's crust.
- Earthquakes are measured using observations from seismometers.

YORUMLA ORTAYA KONAN BİLGİLER BİLİMİN KONTROL EDEMEDİĞİ SÜBJEKTİF BİLGİLERDİR

Modern bilimin temsilcileri bilimsel değil diyerek bu tür bilgilerle ilgilenmez.

FALLACY - MANTIK TUZAĞI

ŞÜHECİ METODUNDAN DOLAYI, BU TÜR BİLGİLER YANLIŞTIR DİYE İMA EDER:

**BİLİMSEL OLMAMAK, YANLIŞ OLMAYI
GEREKTİRMEDİĞİ GİBİ
SÜBJEKTİF OLMAK DA BİLGİNİN DEĞERİNİ
EKSİLTMEZ.**

İyi, kötü,
güzel, çirkin,
fayda, zarar

duygu ve hislerin olmadığı bir dünya düşünün.

Heyelan olmuş, vadinin manzarası değişmiş,
sel baskını olmuş veya göller kurumuş,
fırtına, erozyon sonucu değişimler olmuş kime ne?

**SÜBJEKTİFLİĞİN OLMADIĞI YERDE OBJEKTİFLİĞİN
OBJEKTİFLİĞİN OLMADIĞI YERDE SÜBJEKTİFLİĞİN
KIYMETİ YOKTUR**

BİLİM NEDEN, NİÇİN SORULARINA DEĞİL, NASIL SORUSUNA CEVAP VERİR

Evren niçin genişliyor?

Niçin yıldızlar galaksiler içinde, galaksiler kümelerde, kümeler süperkümelerde şekillenmiştir?

PEKİ,
KUR'AN'DA BU TÜR SORULARIN CEVABI VAR MI?

Kur’andan örnekler:

(Zâriyât 51/47)

”وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ“

“göğü kudretimizle biz kurduk ve biz onu genişletmekteyiz”

(Hadid 57/25)

”وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ“

“... Bir de demiri indirdik ki onda büyük bir güç ve insanlar için yararlar vardır. ...”

(Yasin 36/38)

”وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ“

“Güneş müstakarrına doğru koşmaktadır. Bu, Aziz her şeyi bilen Allah’ın takdiridir.”

DİKKAT: Oysa Kur’an okurken, neden ve niçin sorularına takılan yoktur.

OBJECTİF BİLGİYE ERİŞİM (Nasıl’ a cevap) İNSANLARDAN İSTENMEKTEDİR.

(Nuh 71/15) ” أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا “

ALLAH'ın yedi göğü tabakalar halinde nasıl yarattığını görmez misiniz?

ÖĞRENME: gözlem, gerekirse deney

Bazı durularda (örnek olsun diye) yorum doğrudan verilmiştir.

(Nûh 71/16).

”وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا“

Güneşi bir aydınlık kaynağı kıldı

Kur'andan örnek cevaplar:

SADEDE GELELİM: Niçin yağmur yağar?

Enam Suresi, ayet 99:

Gökten su indiren O'dur. (Buyurdu ki:) İşte biz her çeşit bitkiyi onunla bitirdik. O bitkiden de, kendisinden üst üste binmiş taneler bitireceğimiz bir yeşil bitki, hurmanın tomurcuğundan sarkan salkımlar, üzüm bağları, zeytin ve nar bahçeleri meydana getirdik; birbirine benzeyeni var, benzemeyeni var. Meyve verirken ve olgunlaştığı zaman her birinin meyvesine bakın! Kuşkusuz bütün bunlarda inanan bir topluluk için ibretler vardır.

Kur'andan örnek cevaplar:

SADEDE GELELİM: Niçin yağmur yağar?

Enam Suresi, ayet 99:

Gökten su indiren O'dur. (Buyurdu ki:) İşte biz her çeşit bitkiyi onunla bitirdik. O bitkiden de, kendisinden üst üste binmiş taneler bitireceğimiz bir yeşil bitki, hurmanın tomurcuğundan sarkan salkımlar, üzüm bağları, zeytin ve nar bahçeleri meydana getirdik; birbirine benzeyeni var, benzemeyeni var. Meyve verirken ve olgunlaştığı zaman her birinin meyvesine bakın! **Kuşkusuz bütün bunlarda inanan bir topluluk için ibretler vardır.**

Niçin evren yıldızlar galaksilerde, galaksiler kümelerde, kümeler süper kümlerde şekillenmiştir?

Hac Suresi, ayet 18:

Görmez misin göklerde ve yeryüzünde bulunanlar; **güneş, ay, yıldızlar; dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların** birçoğu hep **O'na secde etmektedir!** Niceleri de azabı hak etmiştir. Allah'ın hakir kıldığı kimseyi onurlandırabilecek birisi yoktur. **Kuşkusuz Allah dilediğini yapar.**

Allah'ın dilemesi, ve iradesi ile evren şekillenmiş, yani Allah'a secde etmiştir.

Kur'andan örnek cevaplar:

SADEDE GELELİM: Niçin yağmur yağar?

Enam Suresi, ayet 99:

Gökten su indiren O'dur. (Buyurdu ki:) İşte biz her çeşit bitkiyi onunla bitirdik. O bitkiden de, kendisinden üst üste binmiş taneler bitireceğimiz bir yeşil bitki, hurmanın tomurcuğundan sarkan salkımlar, üzüm bağları, zeytin ve nar bahçeleri meydana getirdik; birbirine benzeyeni var, benzemeyeni var. Meyve verirken ve olgunlaştığı zaman her birinin meyvesine bakın! **Kuşkusuz bütün bunlarda inanan bir topluluk için ibretler vardır.**

Niçin evren yıldızlar galaksilerde, galaksiler kümelerde, kümeler süper kümlerde şekillenmiştir?

Hac Suresi, ayet 18:

Görmez misin göklerde ve yeryüzünde bulunanlar; **güneş, ay, yıldızlar; dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların birçoğu hep** O'na secde etmektedir! Niceleri de azabı hak etmiştir. Allah'ın hakir kıldığı kimseyi onurlandırabilecek birisi yoktur. Kuşkusuz Allah dilediğini yapar.

Zariyat Suresi, ayet 56:

Ben cinleri ve insanları, başka değil, sırf bana kulluk etsinler diye yarattım.

SADECE BU MU? (TEFEKKÜR !!!!)

MANA-i HARFİ:

Anahtar Cümle?, Anahtar Soru?

Galaksiler arı kovanı gibidir.

Galaksiler, galaksi kümeleri ve süperkümeleri olmasaydı

Yıldız teşekkülü devam etmeyecekti,

Periodic tablodaki elementler üretilmeyecekti,

Yeterli miktarda element yok ise, hayat da yoktur.

Fazla olması durumunda,

yine hayat yok.

**BIG
BANG**

Niçin yıldızlar galaksiler içinde, galaksiler kümelerde, kümeler süperkümelerde şekillenmiştir?

PERIODIC TABLE OF THE ORIGINS OF THE ELEMENTS

KEY																							
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 45%;"> <p>The Big Bang Made in nuclear reaction chains after the big bang</p> <p>Cosmic rays Fragmentation of elements by cosmic rays</p> <p>Fusion in stars From nuclear fusion reactions inside stars</p> </div> <div style="width: 45%;"> <p>Slow-process neutron capture Atoms capture neutrons then undergo beta decay</p> <p>Rapid-process neutron capture Atoms capture many neutrons then undergo beta decay</p> <p>Synthetic elements Created in nuclear reactors/particle accelerators</p> </div> </div>																							
1 H HYDROGEN																	2 He HELIUM						
3 Li LITHIUM	4 Be BERYLLIUM																	5 B BORON	6 C CARBON	7 N NITROGEN	8 O OXYGEN	9 F FLUORINE	10 Ne NEON
11 Na SODIUM	12 Mg MAGNESIUM																	13 Al ALUMINIUM	14 Si SILICON	15 P PHOSPHORUS	16 S SULFUR	17 Cl CHLORINE	18 Ar ARGON
19 K POTASSIUM	20 Ca CALCIUM	21 Sc SCANDIUM	22 Ti TITANIUM	23 V VANADIUM	24 Cr CHROMIUM	25 Mn MANGANESE	26 Fe IRON	27 Co COBALT	28 Ni NICKEL	29 Cu COPPER	30 Zn ZINC	31 Ga GALLIUM	32 Ge GERMANIUM	33 As ARSENIC	34 Se SELENIUM	35 Br BROMINE	36 Kr KRYPTON						
37 Rb RUBIDIUM	38 Sr STRONTIUM	39 Y YTTRIUM	40 Zr ZIRCONIUM	41 Nb NIOBIUM	42 Mo MOLYBDENUM	43 Tc TECHNETIUM	44 Ru RUTHENIUM	45 Rh RHODIUM	46 Pd PALLADIUM	47 Ag SILVER	48 Cd CADMIUM	49 In INDIUM	50 Sn TIN	51 Sb ANTIMONY	52 Te TELLURIUM	53 I IODINE	54 Xe XENON						
55 Cs CAESIUM	56 Ba BARIUM	La-Lu	72 Hf HAFNIUM	73 Ta TANTALUM	74 W TUNGSTEN	75 Re RHENIUM	76 Os OSMIUM	77 Ir IRIDIUM	78 Pt PLATINUM	79 Au GOLD	80 Hg MERCURY	81 Tl THALLIUM	82 Pb LEAD	83 Bi BISMUTH	84 Po POLONIUM	85 At ASTATINE	86 Rn RADON						
87 Fr FRANCIUM	88 Ra RADIUM	Ac-Lr	104 Rf RUTHERFORDIUM	105 Db DUBNIUM	106 Sg SEABORGIUM	107 Bh BOHRIUM	108 Hs HASSIUM	109 Mt MEITNERIUM	110 Ds DARMSTADIUM	111 Rg ROENTGENIUM	112 Cn COPERNICIUM	113 Nh NIHOBIUM	114 Fl FLEROVIUM	115 Mc MOSCOWIUM	116 Lv LIVERMORIUM	117 Ts TENNESSINE	118 Og OGANESSON						
57 La LANTHANUM	58 Ce CERIUM	59 Pr PRASEODYMIUM	60 Nd NEODYMIUM	61 Pm PROMETHEUM	62 Sm SAMARIUM	63 Eu EUROPIUM	64 Gd GADOLINIUM	65 Tb TERBIUM	66 Dy DYSPROSIUM	67 Ho HOLMIUM	68 Er ERBIUM	69 Tm THULIUM	70 Yb YTTERBIUM	71 Lu LUTETIUM									
89 Ac ACTINIUM	90 Th THORIUM	91 Pa PROTACTINIUM	92 U URANIUM	93 Np NEPTUNIUM	94 Pu PLUTONIUM	95 Am AMERICIUM	96 Cm CURIUM	97 Bk BERKELIUM	98 Cf CALIFORNIUM	99 Es EINSTEINIUM	100 Fm FERMIUM	101 Md MENDELEVIUM	102 No NOBELIUM	103 Lr LAWRENCIUM									

For more detail, visit <http://bit.ly/ElementOrigins>

Galaksiler arı kovanı gibidir.

Galaksiler, galaksi kümeleri ve süperkümeleri olmasaydı

Yıldız teşekkülü devam etmeyecekti,

Periodic tablodaki elementler üretilmeyecekti,

Yeterli miktarda element yok ise, hayat da yoktur.

Fazla olması durumunda,

yine hayat yok.

**BIG
BANG**

Niçin yıldızlar galaksiler içinde, galaksiler kümelerde, kümeler süperkümelerde şekillenmiştir?

Çağdaş tefsir, Risale-i Nur'dan örnek cevaplar:

"Atılmış pamuk gibi bu câmid, şuursuz bulut elbette bizleri bilmez ve bize acıyıp imdadımıza kendi kendine koşmaz ve emirsiz meydana çıkmaz ve gizlenmez. **Belki gayet kadîr ve rahîm**

bir Kumandanın emriyle hareket eder ki, bir iz bırakmadan gizlenir ve def'aten meydana çıkar, iş başına geçer. Ve gayet faal ve müteâl ve gayet cilveli ve haşmetli bir Sultanın fermanıyla ve kuvvetiyle vakit be vakit cevâlemini doldurup boşaltır ve mütemadiyen hikmetle yazar ve paydosla bozar tahtasına ve mahv ve ispat levhasına ve haşır ve kıyamet suretine çevirir. Ve gayet lütufkâr ve ihsanperver ve gayet keremkâr ve rubûbiyetperver bir Hâkim-i Müdebbirin tedbiriyle rüzgâra biner ve dağlar gibi yağmur hazinelerini bindirir, muhtaç olan yerlere yetişir. Güya onlara acıyıp ağlayarak, gözyaşlarıyla onları çiçeklerle güldürür, güneşin şiddet-i ateşini serinlendirir ve sünger gibi bahçelerine su serper ve zemin yüzünü yıkar, temizler."

Niçin yağmur yağar?

Şualar, Yedinci Şua, Ayetü'l Kübra, sayfa 134.

NASIL DEĞİL DAHA ÇOK NİÇİN YAĞMUR YAĞAR A VERİLEN CEVAPTIR

Çağdaş tefsir, Risale-i Nur'dan örnek cevaplar:

Evrenin Büyük Ölçekteki Yapısı

Bir kısmı arzımızdan bin defa büyük ve o büyüklerden bir kısmı top güllesinden yetmiş derece sür'atli yüz binler ecram-ı semâviyeyi direksiz, düşürmeden durduran ve **birbirine çarpmadan fevkalhad çabuk ve beraber gezdiren**; yağsız, söndürmeden mütemadiyen o hadsiz lâmbaları yandıran ve hiçbir gürültü ve ihtilâl çıkartmadan o nihayetsiz büyük kütleleri idare eden ve güneş ve kamerin vazifeleri gibi, hiç isyan ettirmeden **o pek büyük mahlûkları vazifelerle çalıştıran** ve iki kutbun dairesindeki hesap rakamlarına sıkışmayan bir nihayetsiz uzaklık içinde, aynı zamanda, aynı kuvvet ve aynı tarz ve aynı sikke-i fitrat ve aynı surette, beraber, noksansız tasarruf eden ve o pek büyük mütecaviz kuvvetleri taşıyanları, tecavüz ettirmeden kanununa itaat ettiren ...

Şualar, Yedinci Şua, Ayetü'l Kübra, sayfa 132.

KISMEN NASIL İLE BİRLİKTE, DAHA ÇOK NEDEN BÖYLE SORUSUNA CEVAP NİTELİĞİNDEDİR.

Objektif bilimsel bilginin müslumanlarca kullanılması ve yorumlanması bir benzetme (analoji) ile **EVRENİN** cemel ve kemal sahibi, hazineleri olan zengin, ilim sahibi, (*Hem hesapsız fünun-u acibeye marifeti, ihatası varmış. Hem nihayetsiz ulûm-u bediaya ilim ve ittilai varmış (1).*) sanatkar bir Sultanın inşa ettiği bir **SARAYA** benzetilmesi ile ortaya konmuştur.

Bu saray (evren) hakkında rapor yazan bilim adamları ikiye ayrılmıştır.

Birinci gurup, sarayın neden ve niçin yaratıldığını düşünmeyen, ne kadar kıymetli olduğunu göremeyen, yani yorum yapmadan sadece kaç odası var, hangi maddeden yapılmış, gibi **sadece objektif (YORUMSUZ) bilimsel** bilgilerle yetinen bilim adamları

İkinci grup, objektif bilgileri yorumlamasını bilen, sarayın neden ve niçin yaratıldığını kavramış, tüm Kainatı Kur'an timsali idrak edip üstündeki sanatları ve gayeleri **ISLAM BİLİM ANLAYIŞI İLE** okuyabilen Müslüman bilim adamları.

(1) *Sözler, Onbirinci Söz, sayfa 136.*

SONUÇLAR

1- Objektif bilimsel bilgi – Su çevrimi (nasıl yağmur yağar?)
İtiraz var! Ama, itiraz bilimsel bilgiye değil, yorumlanmadan verilmiş ve anlatılmış biçimindedir.
(Yağmur rahmettir inancının hafife alınması, Gerçek sebebin söylenmemesi)

2- Evrenin Büyük ölçekte yapısı ve genişlemesi (nasıl?)
İtiraz yok memnuniyet var - Genişleyen Evren hakkında ayet olması (musium ayeti).
Evrenin büyüklüğü, genişliği, gizemi ile Allah'ın büyüklüğünü, ilmini, kudretini idrak etmesi.
Küçük bir grup (HAZIRCİ; YORUMU KAFİRDEN BEKLEYENLER) memnun değil.

3- Bilim sadece “nasıl?” sorusuna cevap arar. (Objektif bilimsel bilgi)
Kur'an and R-N ise daha çok neden ve niçin'e verilen cevaplardan bahseder.

4- Objektif bilimsel bilgi değerlidir. (faydalı ise!)
Hadis: Peygamberimiz (SAS) faydasız bilgiden Allah'a sığınmıştır.
Uygulamalı bilimlerin faydası açıktan görülebilir!

Temel bilgi (Su çevrimi, Evrenin yapısı) faydası ancak yorumdan sonra anlaşılabilir.
Hadis: “Hikmet müslümanın yitik malıdır bulunduğu yerde alınmalıdır”

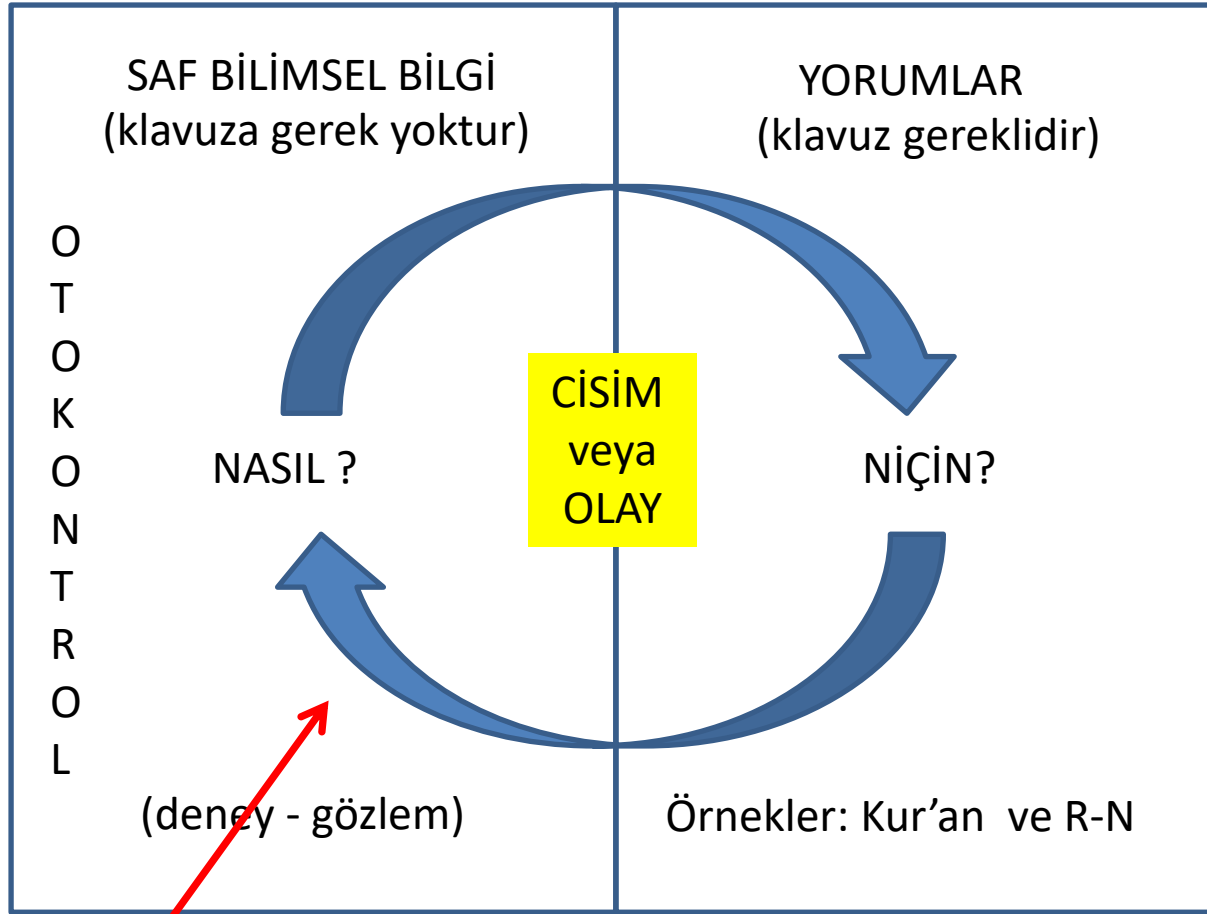
Bu hadis Kur'an'a göre yorumlanmış bilginin kıymetine vurgu yapmaktadır.
Hadis: “İlim Çin'de de olsa git öğren”

yorumlanmamış bilimsel bilgi de kıymetlidir, kirlenmiş olsa bile.

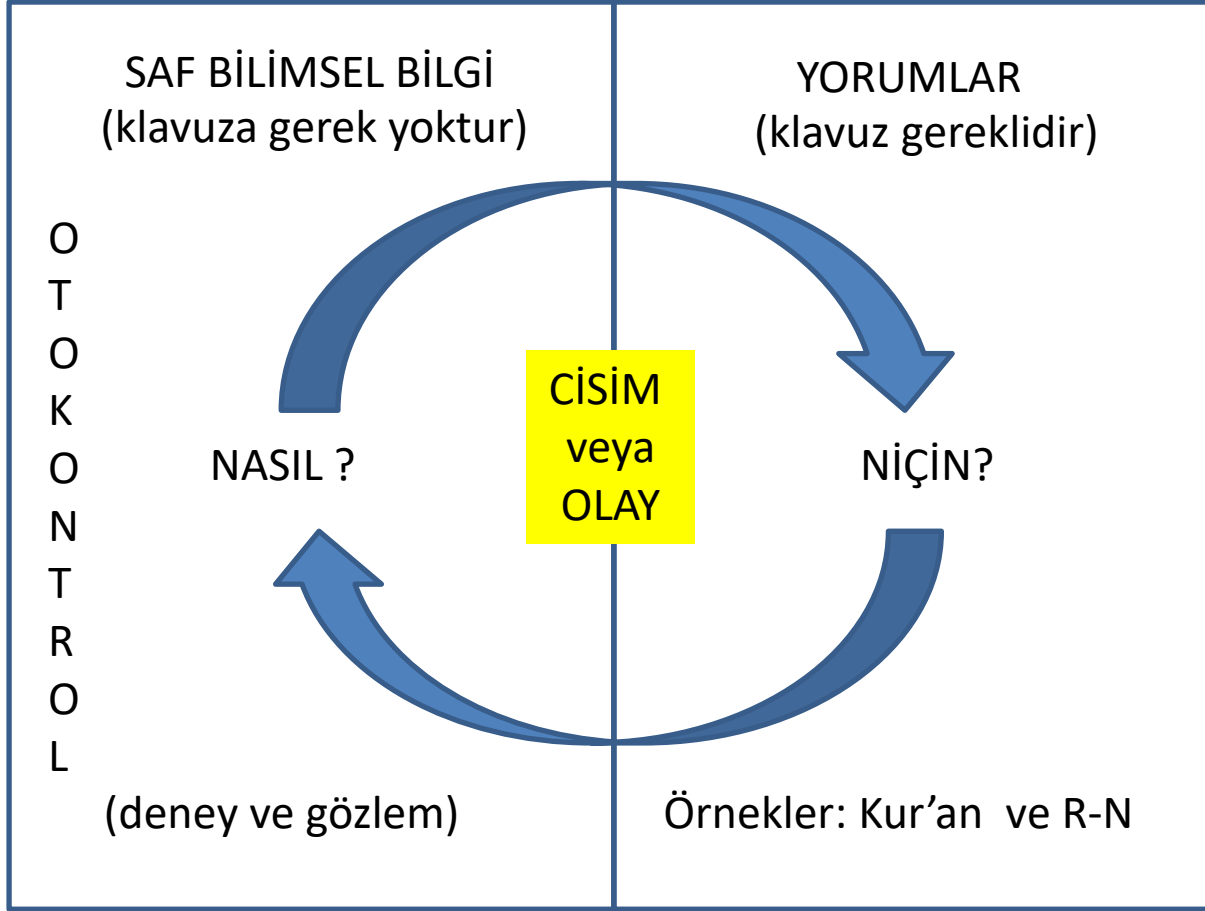
5- Peygamberimiz (SAS) ümmetine güvenmiştir, aynı güveni Bediüzzaman Kastamonu'da
“Bize halıkımızı tanıttır” diyen liseli geçlere göstermiştir.

6- YORUM NASIL YAPILACAK? (Kur'an ayetlerine bakın, R-N okuyun.)

VARLIĞIN HAKİKATINA ULAŞMAK

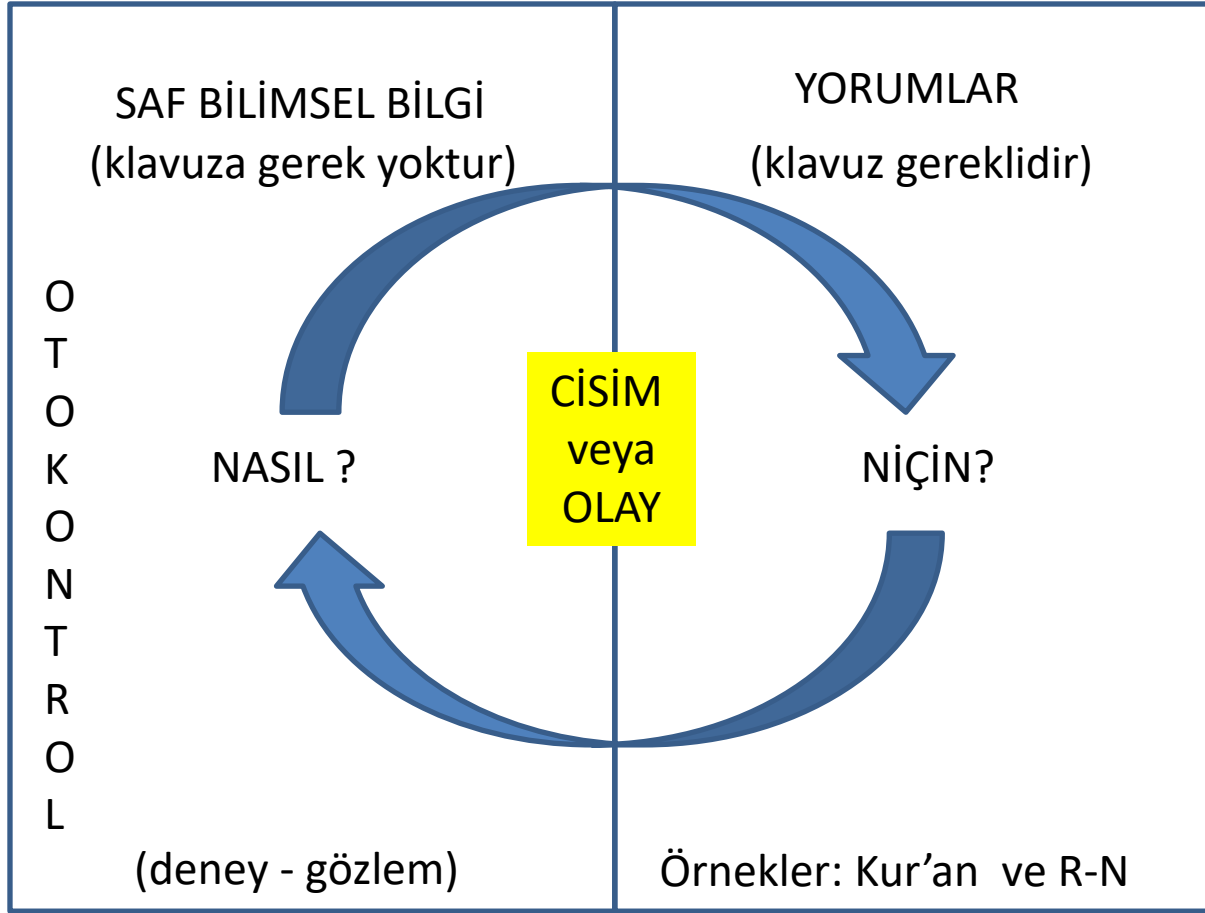

Vicdanın ziyası, ulûm-u diniyedir. Aklın nuru, fûnun-u medeniyedir. İkisinin imtizacıyla hakikat tecellî eder. O iki cenah ile talebenin himmeti pervaz eder. İftirak ettikleri vakit, birincisinde taassup, ikincisinde hile, şüphe tevellüd eder.

Ne? Nerede? Ne zaman? Nasıl? Neden? Niçin?
Ne olmuş? Nerede olmuş? Ne zaman olmuş? Nasıl olmuş? Neden olmuş? Niçin olmuş?

TEFFEKÜR

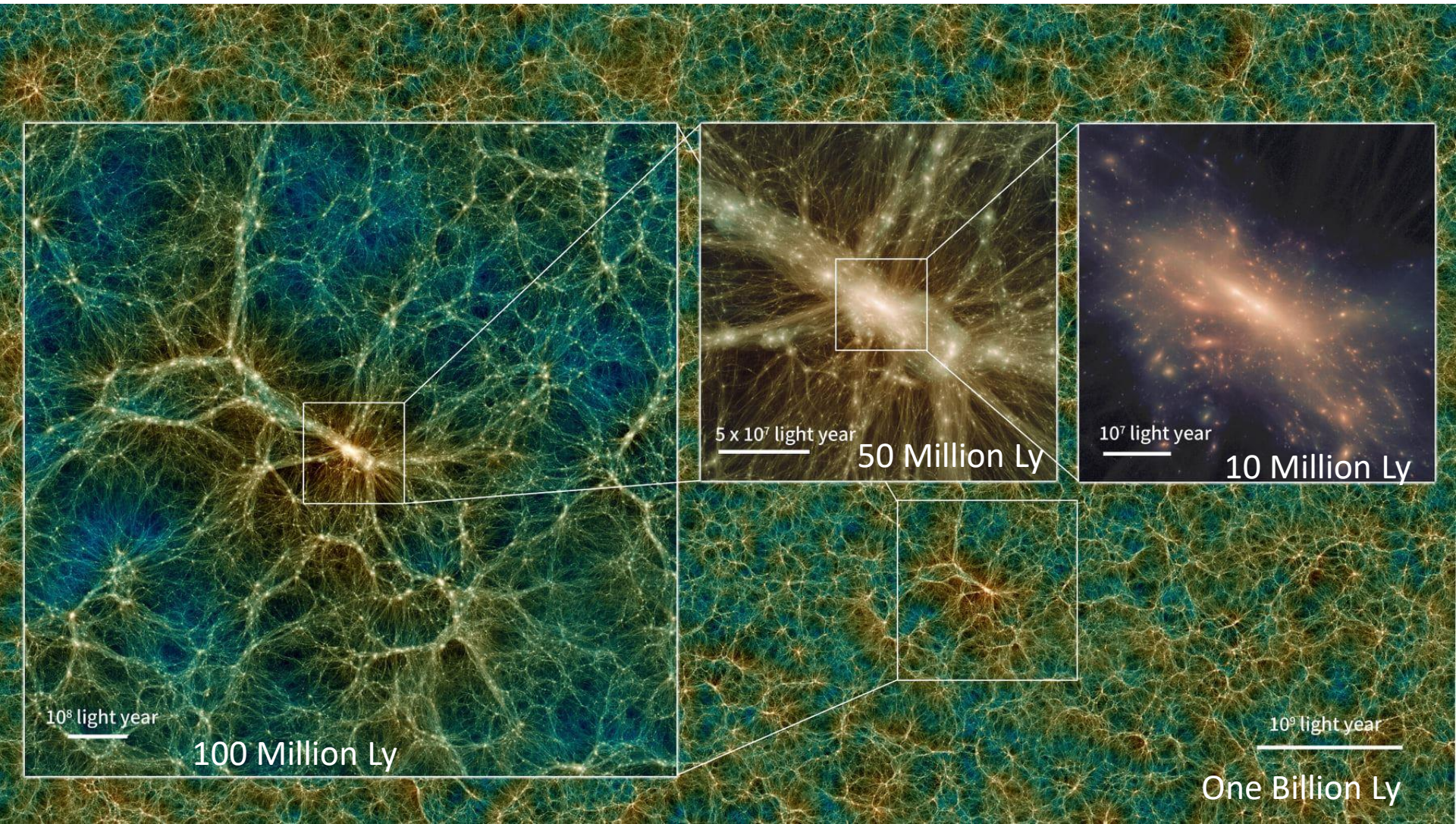
1- Din-Bilim Çatışması?

2- Akla kapı açılır ihtiyar elden alınmaz (Dinde zorlama yoktur-Ayet)

3- Mana-i harfi ?

Cenâb-ı Hakkın mâsivâsına, yani kâinata mânâ-yı harfi ile ve O'nun hesabına bakmak lâzımdır. Mânâ-yı ismi ile ve esbab hesabına bakmak hatâdır. (Mesnevi-i Nuriye, Katre, Mukaddeme)

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

ÖZET

Objektif (nesnel) bilginin tanımlanmasından sonra, bilimin evrenle veya içindekilerle (cisimler ve olaylar) ilgili sadece ne, nerede, ne zaman, nasıl sorularına cevap verdiği, neden ve niçin sorularına cevap vermediği, bilim çevrelerinde saygın bir kaynak ve örnekleri ile belirtilmiştir. Sonrasında neden/niçin sorularıyla ilgili bilgiler objektif bilginin yorumu (subjektif bilgi) olarak tanımlanmıştır. Bilginin subjektif olması onu bilimsellikten çıkarsa da değerini eksiltmez, aksine objektif bilginin İslam'a göre yorumlanmasının yolunu açar. Kur'an' dan ve onun çağdaş tefsiri Risale-i Nurdan verilen cevaplar ile Islama göre seçilen iki objektif bilimsel bilgi örneğinin (su çevrimi, evrenin büyük ölçekteki yapısı) nasıl yorumlandığı anlatılmıştır. Sonuç olarak, su çevrimine olan itirazın bilimsel bilgiye bir itiraz değil, niçin yağmur yağar sorusuna beklendiği gibi cevap verilmemesinden, yani yorumun eksik veya yanlış olmasından kaynaklandığı belirtilip, bilgi olmadan yorumu yapılamayacağı için, yorumlanmamış objektif bilimsel bilginin, kirlenmiş bile olsa, en az yorum kadar önemli ve kıymetli olduğu vurgulanmıştır.